

DECYZJA WYKONAWCZA KOMISJI (UE) 2020/1266**z dnia 9 września 2020 r.****zezwalająca Danii na udzielanie pozwoleń na produkty biobójcze składające się z azotu wytwarzanego *in situ* w celu ochrony dziedzictwa kulturowego**

(notyfikowana jako dokument nr C(2020) 6030)

(Jedynie tekst w języku duńskim jest autentyczny)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,

uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 z dnia 22 maja 2012 r. w sprawie udostępniania na rynku i stosowania produktów biobójczych ⁽¹⁾, w szczególności jego art. 55 ust. 3,

po zasięgnięciu opinii Stałego Komitetu ds. Produktów Biobójczych,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Załącznik I do rozporządzenia (UE) nr 528/2012 zawiera substancje czynne o korzystniejszym profilu dla środowiska lub zdrowia ludzi lub zwierząt. Produkty zawierające te substancje czynne mogą zatem uzyskać pozwolenie w ramach procedury uproszczonej. Azot figuruje w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 528/2012 z zastrzeżeniem, że jest on wyłącznie do użytku w ograniczonych ilościach w pojemnikach gotowych do użycia.
- (2) Na podstawie art. 86 rozporządzenia (UE) nr 528/2012 azot jest zatwierdzony jako substancja czynna przeznaczona do stosowania w produktach biobójczych należących do grupy produktowej 18 „insektycydy” ⁽²⁾. Zatwierdzone produkty biobójcze składające się z azotu uzyskały pozwolenie w kilku państwach członkowskich, w tym w Danii, i są dostarczane w butlach gazowych ⁽³⁾.
- (3) Azot można również wytwarzać *in situ* z powietrza atmosferycznego. Azot wytwarzany *in situ* nie jest obecnie zatwierdzony do stosowania w Unii i nie jest wymieniony w załączniku I do rozporządzenia (UE) nr 528/2012 ani umieszczony w wykazie substancji czynnych włączonych do programu przeglądu istniejących substancji czynnych w produktach biobójczych w załączniku II do rozporządzenia delegowanego Komisji (UE) nr 1062/2014 ⁽⁴⁾.
- (4) Zgodnie z art. 55 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 528/2012 w dniu 29 kwietnia 2020 r. Dania przedłożyła Komisji wniosek o odstępstwo od art. 19 ust. 1 lit. a) tego rozporządzenia, w którym to wniosku zwróciła się o zezwolenie na udzielanie pozwoleń na produkty biobójcze składające się z azotu wytwarzanego *in situ* z powietrza atmosferycznego w celu ochrony dziedzictwa kulturowego („wniosek”).
- (5) Wiele organizmów szkodliwych, od owadów po mikroorganizmy, może niszczyć dziedzictwo kulturowe. Występowanie tych organizmów nie tylko może prowadzić do utraty danego dobra kultury, lecz również grozi rozprzestrzenieniem się tych organizmów na inne obiekty znajdujące się w pobliżu. Bez odpowiednich zabiegów obiekty mogą zostać nieodwracalnie uszkodzone, co naraża dziedzictwo kulturowe na znaczne ryzyko.
- (6) Azot wytwarzany *in situ* wykorzystuje się do stworzenia kontrolowanej atmosfery o bardzo niskim stężeniu tlenu (anoksja) w stałych lub tymczasowych szczelnych namiotach lub komorach przeznaczonych do zwalczania organizmów szkodliwych występujących na obiektach dziedzictwa kulturowego. Azot jest oddzielany od powietrza atmosferycznego i jest pompowany do specjalnego namiotu lub komory, w których zawartość azotu zwiększa się do 99 %, a wskutek tego tlen zostaje niemal całkowicie wyparty. Wilgotność azotu wpompowanego do miejsca zabiegu ustala się w zależności od wymogów dla danego obiektu poddawanego zabiegowi. Organizmy szkodliwe nie mogą przetrwać w warunkach stworzonych w namiocie lub komorze.
- (7) Zgodnie z informacjami przekazanymi we wniosku stosowanie azotu wytwarzanego *in situ* wydaje się jedyną skuteczną techniką zwalczania organizmów szkodliwych, która może być wykorzystywana we wszystkich rodzajach materiałów i kombinacji materiałów występujących w instytucjach kultury. Zdaniem Danii jest to metoda o co najmniejszym znanym negatywnym i potencjalnie szkodliwym wpływie na materiały i połączenia materiałów, z których składają się obiekty dziedzictwa kulturowego.

⁽¹⁾ Dz.U. L 167 z 27.6.2012, s. 1.⁽²⁾ Dyrektywa Komisji 2009/89/WE z dnia 30 lipca 2009 r. zmieniająca dyrektywę 98/8/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w celu włączenia azotu jako substancji czynnej do załącznika I do tej dyrektywy (Dz.U. L 199 z 31.7.2009, s. 19).⁽³⁾ Wykaz produktów, które uzyskały pozwolenie, jest dostępny na stronie: <https://echa.europa.eu/fr/information-on-chemicals/biocidal-products>⁽⁴⁾ Rozporządzenie delegowane Komisji (UE) nr 1062/2014 z dnia 4 sierpnia 2014 r. w sprawie programu pracy, którego celem jest systematyczne badanie wszystkich istniejących substancji czynnych zawartych w produktach biobójczych, o których mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 528/2012 (Dz.U. L 294 z 10.10.2014, s. 1).

- (8) Metoda anoksji, określana też jako metoda modyfikowanej lub kontrolowanej atmosfery, jest wymieniona w normie EN 16790:2016 „Ochrona dziedzictwa kulturowego – zintegrowane zarządzanie ochroną przed szkodnikami (IPM) w celu ochrony dziedzictwa kulturowego”, a azot jest opisany w tej normie jako „najczęściej stosowany” do wytworzenia anoksji.
- (9) Dostępne są inne techniki zwalczania organizmów szkodliwych, takie jak techniki wstrząsu termicznego (wysokie lub niskie temperatury) i stosowanie produktów biobójczych zawierających inne substancje czynne. Według Danii każda z tych technik ma jednak ograniczenia, jeśli chodzi o materiały, na których można ją stosować.
- (10) Jak stwierdzono we wniosku, inne substancje czynne są rzadko wykorzystywane w instytucjach kultury ze względu na ich profil zagrożenia. Po zabiegach z wykorzystaniem tych substancji pozostałości na poddanych zabiegom obiektach mogą być stopniowo uwalniane do środowiska, co stanowi zagrożenie dla zdrowia ludzi i dla środowiska. Ma to szczególne znaczenie dla instytucji kultury, które można zwiedzać, a także dla osób, które pracują z obiektami dziedzictwa kulturowego i zajmują się nimi. Ponadto stosowanie niektórych substancji czynnych może spowodować zmianę barwy i wyglądu obiektów dziedzictwa kulturowego.
- (11) Zgodnie z informacjami zawartymi we wniosku procesy szoku termicznego (zabiegi mrożenia lub podgrzewania) mają niepożądany wpływ na szereg materiałów. Po zabiegu podgrzaniu oleje do impregnacji obiektów drewnianych mogą przedostać się na powierzchnię i spowodować powstanie plam, przez co wygląd obiektów może ulec zmianie. Woski i żywice mogą się stopić podczas zabiegu podgrzewania. W analogiczny sposób stosowanie niskiej temperatury może mieć wpływ na pomalowane powierzchnie i materiały zawierające szelak, alkidale i akryle. Metodę polegającą na stosowaniu niskiej temperatury uważa się za niewygodną i mniej zrównoważoną, ponieważ wszystkie obiekty muszą zostać szczelnie owinięte folią z tworzywa sztucznego, aby zapobiec skraplaniu po zabiegu.
- (12) Zgodnie z informacjami zawartymi we wniosku azot w butlach nie stanowi właściwego zamiennika w przypadku instytucji kultury, ponieważ stwarza trudności praktyczne. Z uwagi na to, że butle mają ograniczoną pojemność, konieczne jest ich częste dowożenie i składowanie w oddzielnym magazynie. Ponadto przechowywanie butli powoduje problem w zakresie bezpieczeństwa. Zabiegi z wykorzystaniem azotu w butlach powodowałyby również wysokie koszty dla instytucji kulturalnych.
- (13) Wymóg, aby w instytucjach kultury stosowano kilka różnych technik zwalczania organizmów szkodliwych – dostosowanych do poszczególnych materiałów i obiektów – zamiast stosować jedną technikę już znaną i odpowiednią do wszystkich materiałów, wiązałby się z dodatkowymi kosztami dla instytucji kultury oraz utrudniałby im osiągnięcie celu, jakim jest odchodzenie od stosowania bardziej niebezpiecznych substancji czynnych w swoim zintegrowanym zarządzaniu ochroną przed szkodnikami. Ponadto rezygnacja z obiektów i sprzętu, które pozyskano w celu wytworzenia anoksji na bazie azotu wytwarzanego *in situ*, stanowiłaby stratę z wcześniejszych inwestycji.
- (14) Dyskusje dotyczące ewentualnego odstępstwa na podstawie art. 55 ust. 3 rozporządzenia (UE) nr 528/2012 w odniesieniu do azotu wytwarzanego *in situ* odbyły się podczas kilku posiedzeń (*) grupy ekspertów Komisji z właściwych organów ds. produktów biobójczych w 2019 r.
- (15) Ponadto na prośbę Komisji, po pierwszym podobnym wniosku Austrii o odstępstwo dla produktów składających się z azotu wytworzonego *in situ*, Europejska Agencja Chemikaliów przeprowadziła konsultacje publiczne w sprawie tego wniosku, umożliwiając wszystkim zainteresowanym stronom przedstawienie swoich opinii. Znaczna większość z 1 487 otrzymanych uwag była przychylna temu odstępstwu. Wielu uczestników przedstawiło wady dostępnych technik alternatywnych: zabiegi termiczne mogą uszkodzić niektóre materiały; przy stosowaniu innych substancji czynnych na artefaktach zostają toksyczne pozostałości, które są stopniowo uwalniane do środowiska; stosowanie azotu w butlach nie pozwala na kontrolę wilgotności względnej w miejscu zabiegu, która to kontrola jest konieczna w zabiegach na niektórych materiałach.
- (16) Dwie międzynarodowe organizacje reprezentujące muzea i miejsca stanowiące dziedzictwo kulturowe – Międzynarodowa Rada Muzeów i Międzynarodowa Rada Ochrony Zabytków – wyraziły zamiar złożenia wniosku o włączenie azotu wytwarzanego *in situ* do załącznika I do rozporządzenia (UE) nr 528/2012, co umożliwiłoby państwom członkowskim wydawanie pozwoleń na produkty składające się z azotu wytwarzanego *in situ* bez konieczności zastosowania odstępstwa zgodnie z art. 55 ust. 3 tego rozporządzenia. Przeprowadzenie oceny takiego wniosku, włączenie tej substancji do załącznika I do rozporządzenia (UE) nr 528/2012 i uzyskanie pozwoleń na produkt wymagają jednak czasu.
- (17) We wniosku wykazano, że obecnie w Danii nie są dostępne żadne odpowiednie zamienniki, ponieważ wszystkie dostępne obecnie alternatywne techniki mają wady z powodu nieprzydatności do zabiegów na wszystkich materiałach albo trudności praktycznych.

(*) 83., 84., 85. i 86. posiedzenie grupy ekspertów Komisji będących przedstawicielami właściwych organów państw członkowskich ds. wykonania rozporządzenia (UE) nr 528/2012. Posiedzenia te odbyły się odpowiednio w maju 2019 r., lipcu 2019 r., we wrześniu 2019 r. i w listopadzie 2019 r. Protokoły tych posiedzeń są dostępne na stronie internetowej: https://ec.europa.eu/health/biocides/events_en#anchor0

- (18) W oparciu o wszystkie te argumenty należy stwierdzić, że azot wytwarzany *in situ* ma zasadnicze znaczenie dla ochrony dziedzictwa kulturowego w Danii i że nie są dostępne odpowiednie zamienniki. Należy zatem zezwolić Danii na udzielanie pozwoleń na udostępnianie na rynku i stosowanie produktów biobójczych składających się z azotu wytwarzanego *in situ* w celu ochrony dziedzictwa kulturowego.
- (19) Ewentualne włączenie azotu wytwarzanego *in situ* do załącznika I do rozporządzenia (UE) nr 528/2012 oraz późniejsze udzielanie pozwoleń przez państwa członkowskie na produkty składające się z azotu wytwarzanego *in situ* wymaga czasu. Należy zatem zezwolić na odstępstwo na okres, który umożliwiłby zakończenie wymaganych procedur,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Do dnia 31 grudnia 2024 r. Dania może udzielać pozwoleń na udostępnianie na rynku i stosowanie produktów biobójczych składających się z azotu wytwarzanego *in situ* w celu ochrony dziedzictwa kulturowego.

Artykuł 2

Niniejsza decyzja skierowana jest do Królestwa Danii.

Sporządzono w Brukseli dnia 9 września 2020 r.

W imieniu Komisji
Stella KYRIAKIDES
Członek Komisji
